

Nr 42.

Ankom till riksdagens kansli den 28 maj 1940 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 12 § lagen den 2 juni 1933 (nr 269) om ägofred m. m., såvitt propositionen hänvisats till jordbruksutskottet, jämte i ämnet väckt motion.

(1:a avd.)

I en till riksdagen den 5 april 1940 avlåten, till jordbruksutskottet delvis hänvisad proposition, nr 190, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att

dels antaga vid propositionen fogade förslag till lag om ändrad lydelse av 12 § lagen den 2 juni 1933 (nr 269) om ägofred,

dels ock bifalla de förslag i övrigt, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Förevarande proposition har hänvisats, såvitt angår förslaget till lag angående ändrad lydelse av ägofredslagen, till behandling av lagutskott samt i övrigt till jordbruksutskottet.

I den del av propositionen, som sålunda hänvisats till jordbruksutskottet, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att

dels å driftbudgeten under nionde huvudtiteln till Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m. för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor,

dels ock godkänna de av departementschefen i statsrådsprotokollet för den 8 mars 1940 angivna grunderna för utlämnande av statsbidrag för skogsproduktionens höjande å vissa skogar i Norrland och Dalarna.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft en inom första kammaren väckt, till utskottet hänvisad motion, nr 197, av herr *Hagström m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta,

1) att de i kungl. propositionen nr 190 föreslagna åtgärderna för ökad skogsproduktion i Norrland skola igångsättas å samtliga skogar, som de sakkunniga föreslagit, och

2) att det för samma ändamål äskade anslaget höjes från 1,000,000 kronor till 2,500,000 kronor.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för motionen, hänvisas till denna.

Bihang till riksdagens protokoll 1940. 10 saml. Nr 42.

Inledning.

Genom beslut den 12 maj 1939 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för jordbruksdepartementet att tillkalla högst fem utredningsmän för att verkställa utredning rörande de möjligheter, som förelåge att snabbt skapa nya skogstillgångar i vissa delar av Norrland. På grund av detta bemyndigande tillkallade jag samma dag såsom utredningsmän sekreteraren i skogsvårdsstyrelsernas förbund, jägmästaren E. A. F. Lundh, ordförande, samt skogschefen E. W. Ronge, ledamoten av riksdagens andra kammare E. H. Lindberg, hemmansägarna C. A. Strömbäck i Korpikå och A. Rådström i Meselifors. Den 2 februari 1940 ha utredningsmännen, vilka antagit benämningen Norrländska skogsproduktionsutredningen, avlämnat betänkande med förslag till åtgärder för befordrande av produktionen å enskilda skogar i vissa delar av Norrland (stat. off. utr. 1940: 3). Över betänkandet ha yttranden avgivits av statskontoret, riksräkenskapsverket, lantbruksstyrelsen, egnahemsstyrelsen, länsstyrelserna i Kopparbergs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, flertalet av hushållningssällskapens och landstingens förvaltningsutskott samt skogsvårdsstyrelserna i nämnda län, centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund, svenska skogsvårdsföreningen, Norrlands skogsvårdsförbund, Sveriges skogsägareförbund, skogsägareföreningarnas riksförbund, svenska trävaruexportföreningen och svenska vall- och mosskulturföreningen. Övriga länsstyrelser, skogsvårdsstyrelser samt hushållningssällskaps och landstings förvaltningsutskott ävensom försäkringsinspektionen ha avgivit yttranden över endast vissa i betänkandet avgivna förslag. Därjämte har inkommit en skrivelse, undertecknad av 1,424 personer i Västerbottens läns lappmark.

De nu framlagda förslagen avse att genom ökad bidragsverksamhet understödja skogsproduktionen i de fyra nordligaste länen samt vissa delar av Kopparbergs län. De skogar, som beröras av dessa förslag, äro följande, nämligen skogar lydande under lagen om vård av vissa skogar inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden, skogar i Västerbottens och Norrbottens län, beträffande vilka lagen om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna äger tillämpning, skogar i Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, vilka äro underkastade bestämmelserna i skogsvårdslagen, samt i 4 kapitlet av skogsvårdslagen avsedda svårförädlade skogar och skyddsskogar i Kopparbergs län, vilka tidigare lytt under lagen angående skyddsskogar. I betänkandet ha även framlagts förslag om ändringar i lagen om ägofred avseende att underlätta möjligheterna till betesreglering samt att i viss omfattning förbjuda får- och getbetet. I detta sammanhang torde erinras därom, att frågan om understödandet av skogsproduktionen genom ökad bidragsverksamhet även upptagits till behandling av 1936 års skogsutredning i dess den 26 november 1938 avgivna betänkande med utredning och förslag rörande åtgärder för främjande av en ändamålsenlig virkesproduktion (stat. off. utr. 1938: 58).

Utredningens förslag.

Det av utredningen framlagda skogsvårdsprogrammet innebär att ett mycket omfattande skogsvårdsarbete skall utföras å flertalet enskilda skogar i de fyra nordligaste länen samt Kopparbergs län. Utredningen har ansett, att programmet skulle genomföras under en tjuguårsperiod. För att kunna få programmet genomfört erfordras enligt utredningens mening att särskilt statsanslag ställes till förfogande, från vilket bidrag utan återbetalnings-skyldighet kan utlämnas. För ändamålet har utredningen föreslagit, att ett belopp av i runt tal 5,000,000 kronor om året anvisades under tjugu-årsperioden. Verksamheten avses skola handhas av skogsvårdsstyrelserna. Dessa skulle efter framställning hos Kungl. Maj:t kunna erhålla dels medel att utdelas såsom statsbidrag för verksamhetens genomförande och dels förvaltningsbidrag, avsedda att täcka skogsvårdsstyrelsernas kostnader. Såsom förut nämnts har utredningen förordat, att verksamheten skulle bedrivas å skogar, lydande under 1932 års lappmarkslag, skogar i Västerbottens och Norrbottens län, beträffande vilka lagen om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna äger tillämpning, skogar i Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, vilka äro underkastade allmänna skogsvårdslagen samt de i 4 kap. skogsvårdslagen avsedda svår-föryngrade skogar och skyddsskogar i Kopparbergs län, vilka tidigare lytt under lagen angående skyddsskogar. För att verksamheten skulle kunna planläggas och bedrivas rationellt har utredningen föreslagit att densamma borde organiseras regionsvis. Område inom vilket skogsvårdsarbetet bedre-ves skulle benämnas skogsvårdsområde. För sådant område skulle enligt utredningens förslag upprättas en skogsvårdsplan, innefattande för en tioårs-period de produktionsbefrämjande åtgärder, som skulle genomföras. Endast därest skogsvårdsområde bildats och skogsvårdsplan upprättats, skulle stats-bidrag få lämnas. Sådant bidrag skulle få utgå till åtgärder, avseende dels främjande av skogsåterväxten, såsom hyggesrensning, markberedning och skogsodling, dels beståndsvård, såsom röjning och röjningsgallring i stava-skog, plantskog och ungskog, dels skogsdikning, dels betesanläggning, dels ock anläggning och förbättring av väg för utforsling av skogsprodukter. Bi-dragen skulle utgå dels med ett grundbelopp och dels med tilläggsbidrag, vilket sistnämnda bidrag skulle utgå till bidragstagare som vore i trängande behov av hjälp. Grundbidragen skulle utlämnas till viss procent av de beräknade kostnaderna för åtgärden i fråga.

Tilläggsbeloppet skulle enligt förslaget få utgå med högst hälften av det belopp, varmed den av skogsvårdsstyrelsen godkända kostnaden för åtgär-den överstege det för densamma beviljade grundbeloppet. Visst bidrag skulle jämväl kunna utgå till sådana skogsägare, som ej anslutit sig till verksam-heten.

Utredningen har ansett skogsvårdsområdets omfattning böra bestämmas på sådant sätt, att betesreglering enligt ägofredslagen lämpligen kunde ske

för området och att skogsvårdsarbetet inom detsamma kunde bedrivas rationellt. Arealen av skogsvårdsområdena borde i regel utgöra 500 till 2,000 hektar skogs- och utmark.

Skogsvårdsplan skulle enligt utredningens förslag innehålla dels en översikt över förutsättningarna för skogsvårdsarbetet, bland annat beträffande avsättnings- och betesförhållandena samt tillgången till arbetskraft, dels ock förslag beträffande de åtgärder av angivna slag, som skulle utföras inom skogsvårdsområdet, oavsett om bidrag skulle utgå för desamma eller icke, nämligen betesanläggning, åtgärder för skogsföryngring, beståndsvård (röjningsgallring samt gallring eller genomhuggning i äldre skog), skogsutdikning samt vägbyggnad. Dessutom skulle i planen upptagas sådan avverkning av tras- och restbestånd, som erfordrades för rationell behandling av ett avverkningsområde. Utredningen har framhållit, att planläggningen måste ske under noggrant hänsynstagande till de olika åtgärdernas tekniska sammanhang, särskilt beträffande betesanläggningar och återväxtåtgärder, samt till möjligheten att genom arbetena utjämna arbetstillgången i orten.

Genomförandet av skogsvårdsplanen skulle enligt utredningens förslag kunna ske oaktat att en eller flera av skogsägarna icke anslutit sig till densamma.

Utredningen har ansett erforderligt, att de skogsägare, som deltog i verksamheten, i regel sammanslöte sig i en skogsvårdsförening med uppgift att förmedla uppgörelser i skogsvårdsfrågor mellan delägarna och skogsvårdsstyrelsen samt att i övrigt verka för en god skogsvård inom skogsvårdsområdet. Stadgar för föreningen skulle fastställas av skogsvårdsstyrelsen. Utredningen har tillmätt denna fordran på samarbete mellan delägarna och ett kollektivt uppträdande från deras sida stor betydelse med hänsyn till att den föreslagna skogsvårdande verksamheten förutsatte, att arbetena utfördes planmässigt över hela skogsvårdsområdet med minsta möjliga administrationskostnader. Föreningarnas betydelsefullaste, praktiska uppgift vore deras medverkan i arbetskontrollen, för vilken utredningen angivit särskilda regler. Utredningen har tänkt sig, att skogsvårdsföreningarna skulle kunna bli av betydelse även för annat samarbete mellan delägarna i skogliga spörsmål ävensom för det framtida skogsvårdsarbetet. Någon ekonomisk verksamhet skulle föreningarna icke bedriva.

Sedan skogsvårdsförening bildats, skulle föreningens styrelse enligt förslaget med stöd av medlemmarnas fullmakter sluta kontrakt med skogsvårdsstyrelsen om utförande av de i skogsvårdsplanen angivna åtgärderna. Skogsvårdsplanen kunde emellertid icke innehålla noggrannare arbetsanvisningar och borde heller icke ligga till grund för beräkning av statsbidrag, som till väsentlig del skulle utgå först efter åtskilliga år. För de särskilda arbetena skulle därför upprättas arbetsplaner, avseende ett eller några få år. Arbetsplanerna skulle upprättas på samma sätt som arbetsförslagen inom den nuvarande bidragsverksamheten för skogsvård och skulle ligga till grund för tilldelning av bidragsmedel till delägarna, vilka själva eller genom föreningens ombud uppbure medlen. Delägarna skulle sedermera

utföra, var och en inom sin fastighet, de åtgärder som intagits i skogsvårdsplanen. En stor del av åtgärderna för skogsförnyring samt röjningsgallringar skulle utföras under ledning av arbetsförman, som skogsvårdsstyrelsen anvisade eller godkände. Kontrollen över arbetena skulle i första hand handhavas av skogsvårdsföreningen, vars styrelse genom en av föreningen utsedd syssloman skulle följa arbetena samt hålla skogsvårdsstyrelsen underrättad om arbetenas fortgång. Skogsvårdsstyrelsens tjänsteman skulle medverka i erforderlig grad i arbetet samt verkställa avsyning av företagen. I kontrakten med skogsvårdsstyrelserna har utredningen föreslagit skola upptagas i huvudsak följande bestämmelser.

Delägarna i skogsvårdsföreningen skulle förbinda sig, *att* var och en för sin fastighet utföra och inom bestämd tid fullborda de åtgärder, som angivits i skogsvårdsplanen, *att* för framtiden vidmakthålla och skydda utfört företag enligt de närmare föreskrifter, som meddelades i kontraktet eller fastställd arbetsplan eller i annan ordning, *att* icke släppa betesdjur å mark, som vore eller varit föremål för i skogsvårdsplanen angiven åtgärd, avseende främjande av skogsåterväxten, *att* bestrida hantlangningskostnader och övriga kostnader för upprättande av arbetsplaner med undantag av ersättningar och arvode åt förrättningsman, *att* bestrida vad till fullbordande av ifrågavarande åtgärder kunde erfordras utöver beviljade bidrag från förevarande anslag, *samt att* vid arbetets utförande underkasta sig kontroll av skogsvårdsstyrelsen.

I kontraktet skulle delägarna därjämte lämna skogsvårdsstyrelsen i uppdrag att för deras räkning teckna erforderliga försäkringsavtal beträffande i skogsvårdsplanen angivna hyggesbränningar och att gälda därför utgående premier med vederbörande delägare tillkommande statsbidrag.

Därjämte skulle i kontraktet intagas bestämmelse, *att* skogsvårdsstyrelsen vore berättigad att från skogsvårdsplanen utesluta sådan åtgärd, som vid närmare planläggning befundes icke lämpligen böra komma till utförande, *samt att* bidragstagare icke skulle vara skyldig att å sin fastighet utföra bidragsberättigade åtgärder, för vilka kostnaden enligt i arbetsplaner och förslag intagna kostnadsberäkningar med mer än tio procent överstege det i skogsvårdsplanen beräknade totala beloppet för dylika åtgärder.

Vidare skulle i avseende å vidmakthållande och skydd av med statsbidrag utförda betesanläggningar i kontraktet föreskrivas, att sådan anläggning, såvida den icke blott vore av tillfällig natur, skulle vidmakthållas under minst tio år. I fråga om skogsutdikning skulle stadgas, *att* alla med statsbidrag utförda torrlägningsarbeten, vartill förslag upprättats vid syneförrättning enligt vattenlagen, skulle av vederbörande underhållas, intill dess sådan underhållsskyldighet kunde bli ålagd andra eller vederbörande befriats från underhållsskyldigheten, *att* övriga med statsbidrag verkställda arbeten skulle underhållas i den omfattning och under den tid, högst tio år, som bestämts i kontrakt eller arbetsplan, *att*, därest underhållsskyldigheten försumrades, med avseende på bristens botande och uttagande av därför erforderliga kostnader hos den försumlige skulle gälla vad därom stadgades

i 13 kap. 17 § vattenlagen, *att* befogenhet att i här avsett fall bota bristen skulle tillkomma vederbörande skogsvårdsstyrelse *samt att* — i fall skogsvårdsstyrelsen funne att för tillvaratagande av den förbättring av mark, som vunnits genom utförd torrlägningsåtgärd, röjning eller röjningsgallring borde företagas å marken — bidragstagare vore skyldig att mot åtnjutande av det understöd, som skogsvårdsstyrelsen kunde lämna därför, utföra sådan röjningsåtgärd.

Vidkommande skogsåterväxtåtgärder skulle stadgas, *att*, därest bidragstagare försummade att utföra hägnad, som föreskrivits för att freda område, där åtgärd för skogsföryngring vidtagits, mot betesdjur, skogsvårdsstyrelsen vore berättigad att på den försumliges bekostnad avhjälpa bristen *samt att*, om skog, som uppkommit på grund av föryngringsåtgärder, genom dylik försummelse skadats av betesdjur, den försumlige vore pliktig att enligt skogsvårdsstyrelsens bestämmande vidtaga för skadans avhjälpande erforderlig åtgärd.

Härjämte skulle angående skogsåterväxtåtgärder intagas föreskrift, *att* skog, som uppdragits med hjälp av statsbidrag, skulle av bidragstagaren vidmakthållas, intill dess skogen nått den utveckling, att den ej längre vore att räkna såsom plantskog, *att* för sådant ändamål behöfelig åtgärd skulle utföras enligt skogsvårdsstyrelsens bestämmande *samt att* bidragstagaren vid utförande av dylik åtgärd vore berättigad att kostnadsfritt från skogsvårdsstyrelsen erhålla dels erforderligt skogsodlingsmaterial, dels ock sakkunnigt biträde vid arbetets utförande.

Härutöver skulle i kontraktet stadgas, *att* det ålåge bidragstagare att tillse att, därest honom tillhörigt område, som berördes av i skogsvårdsplan intagen åtgärd, överlättes till annan, denne före överlåtelsen till skogsvårdsstyrelsen avgåve skriftlig utfästelse att fullgöra bidragstagarens förpliktelser enligt kontraktet och att i sin ordning ej överlåta området till annan, utan att denne till skogsvårdsstyrelsen gjorde enahanda åtagande, *samt att*, om överlåtelse av området skedde i strid mot vad sålunda stadgats, överlåtaren vore pliktig att till skogsvårdsstyrelsen återgälda statsbidrag, som lämnats för åtgärd å området, jämte fem procent årlig ränta, dock högst under tio år, ävensom samtliga skogsvårdsstyrelsens kostnader för tillhandahållande av material samt för planläggning och kontroll m. m.

Utredningen har utöver nu återgivna förslag förordat vissa andra åtgärder avseende reglering av skogsbetet, ersättning för skada vid hyggesbränning samt anskaffande av frö och plantor. En viss utökning av skogsvårdsstyrelsernas personal har även ifrågasatts.

Departementschefens anförande.

(Statsrådsprotokollet för den 8 mars 1940.)

Vid upprepade tillfällen under senare år ha såväl inom som utom riksdagen uttalats allvarliga farhågor över att skogstillgångarna i de norra delarna av landet i hög grad förminskats. De förhållandevis snabba uttag av skog,

som alltsedan 1932 års lappmarkslag trätt i kraft ägt rum i de skogar, som avses i lagen, ha väckt betänkligheter i fråga om möjligheterna att i fortsättningen tillgodose den norrländska industriens virkesbehov. För närvarande uttages i ganska rask takt återstoden av det sparade skogskapitalet i dessa trakter. Verkställda undersökningar giva vid handen, att avsevärda inskränkningar i skogsavverkningen måste ske inom en icke avlägsen framtid, därest det icke snabbt sörjes för att skogsåterväxten förbättras. Uppenbart är, att en minskning i landets förmåga att försörja industrien och exporten med virke skulle få mycket svårartade följder icke blott för den del av näringslivet, som vilar på skogsproduktionen, utan även för landet i dess helhet. För betydande delar av befolkningen i Norrland skulle en större avmattning i skogshanteringen få de allvarligaste konsekvenser med avseende å deras förutsättningar att i dessa trakter få sin försörjning. Sedan frågan om möjligheterna att stödja skogsproduktionen i dessa trakter av landet nu varit föremål för ingående utredning, därvid framlagts positiva förslag, som i allmänhet vunnit anslutning, anser jag prövningen av detta spörsmål icke böra uppskjutas.

Det av norrländska skogsproduktionsutredningen framlagda förslaget avser att genom kraftiga statsbidrag stimulera skogsägarna till reproduktionsåtgärder å skogarna. För detta ändamål föreslås, att årligen under en period av tjugu år ett belopp av 5,000,000 kronor skulle anvisas. Utredningen, som framlagt ett närmare utformat program för skogsvårdsarbetets bedrivande, har i sammanhang härmed framhållit, att, sedan detta igångsatts, detsamma icke utan stora vådor för hela verksamheten och avsevärda förluster kunde avbrytas. I likhet med utredningen anser jag angeläget, att staten mera verksamt än för närvarande bidrager till skogsproduktionens stödjande i ifrågavarande delar av landet. Emellertid kan jag icke i nuvarande statsfinansiella läge förorda, att förslaget, vilket tillkommit med tanke på normala förhållanden, genomföres i den föreslagna omfattningen. Det är ock att märka, att med den av utredningen ifrågasatta verksamheten skulle beträdas i viss mån nya och förut oprövade vägar för skogsvårdsarbetets organisation i landet. Att binda staten för densamma i den utsträckning som utredningen avsett, innan någon erfarenhet rörande förutsättningarna och intresset för verksamheten vunnits, synes icke tillrådligt. Såsom i vissa yttranden framhållits torde även den bristande tillgången på arbetskraft i skogarna lägga hinder i vägen för att verksamheten upptages i alltför stor omfattning. Densamma kan icke heller tillåtas konkurrera om arbetskrafterna med de nu för landet så viktiga vedavverkningarna. Med hänsyn till vikten av att ett kraftigare arbete för skogsförnyringen organiseras och påbörjas i de norrländska skogarna samt att erfarenhet vinnes rörande förutsättningarna för detsamma, vill jag emellertid förorda, att åtgärder i av utredningen avsett syfte i begränsad omfattning vidtagas. De åtgärder, som därvid böra ifrågakomma, torde i princip böra ansluta sig till utredningens förslag men — i varje fall till en början — få karaktären av en försöksverksamhet.

Efter denna redogörelse för min allmänna inställning till det föreliggande problemet övergår jag till att närmare utveckla min uppfattning om det sätt varpå skogsvårdsverksamheten bör utformas och organiseras. Vad först angår de skogar, som böra bli föremål för densamma, anser jag — med hänsyn till att medel för ändamålet endast i mera begränsad omfattning kunna ställas till förfogande och då åtgärderna böra få karaktären av försök — att en begränsning av verksamhetsområdet i förhållande till vad utredningen föreslagit bör ske. Enligt min mening synes lämpligt, att ifrågasvarande skogsvårdsarbete igångsättes å de egentliga lappmarksskogarna, d. v. s. dels de skogar, som lyda under 1932 års lappmarkslag, och dels skogar inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker, beträffande vilka lagen om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna äger tillämpning. Härjämte torde i 4 kapitlet skogsvårdslagen omförmälda skyddsskogar, såvitt de äro belägna i Kopparbergs och Jämtlands län, böra inrymmas under verksamheten. De områden, som jag sålunda ansett böra ifrågakomma, motsvara i stort sett de skogar, som enligt utredningens förslag skulle erhålla det högre statsbidraget. I anledning av vad centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund påpekat ha endast de skyddsskogar, som nu äro att hänföra till denna kategori skogar, medtagits.

Utredningen har tänkt sig, att det av densamma framlagda skogsvårdsprogrammet skulle kunna genomföras under en tidrymd av tjugu år. Att i nuvarande läge göra något uttalande om den tid, som skulle erfordras här för, är uppenbarligen icke möjligt.

Såsom framgår av vad förut anförts skola enligt utredningens förslag de produktionsfrämjande åtgärderna planläggas och utföras inom större områden, vilka förslagsvis benämnts skogsvårdsområden. Detta förslag synes mig i hög grad värt att prövas. Detsamma har också livligt tillstyrkts i de avgivna yttrandena. För närvarande planläggas och utföras de med statsbidrag understödda skogsvårdsåtgärderna isolerat. Såsom utredningen framhållit kan en avsevärd rationalisering av skogsvårdsarbetets planläggning och utförande vinnas om samtliga arbeten, som anses böra ifrågakomma, i ett sammanhang genomföras på större, geografiskt närliggande skogsområden. Utredningen har ansett, att skogsvårdsområdenas storlek bör vara 500—2,000 hektar. En dylik omfattning av områdena synes även mig ändamålsenlig och lämplig. Från min sida finnes icke heller något att erinra mot utredningens förslag till de åtgärder, som skola utföras. De arbeten, som böra komma till utförande i syfte att främja skogsproduktionen, torde sålunda vara åtgärder, som avse dels främjande av skogsåterväxten, såsom hyggesrensning, markberedning och skogsodling, dels beståndsvård såsom röjning och röjningsgallring i stavaskog, plantskog och ungskog, dels skogsutdikning, dels betesanläggning, dels ock anläggning och förbättring av vägar för utforsling av skogsprodukter. Såsom en särskilt lämplig åtgärd för markberedning i vissa fall har upptagits hyggesbränning. Bestämmelser, om vilka arbeten som skola utföras, torde i enlighet med vad utredningen föreslagit böra fastställas i för områdena upprättade skogsvårdsplaner. I särskilda arbets-

planer bör därjämte lämnas noggrannare uppgifter rörande de olika åtgärderna.

I likhet med utredningen anser jag, att anslutningen till den nu ifrågasatta skogsvårdsverksamheten helt bör vila på frivillighetens grund. Varje stadgande om tvångsanslutning skulle bryta mot den princip som konsekvent följts i svensk skogspolitik under senare år. Såsom utredningen framhållit böra tvångsbestämmelser endast tillgripas, då underlåtenhet att vidtaga skogsvårdsåtgärder skulle medföra större fara för skogens bestånd och utveckling. För att på frivillighetens väg få genomförda de skogsvårdsåtgärder varom här är fråga måste staten uppenbarligen träda stödjande emellan och lämna bidrag av statsmedel utan återbetalningsskyldighet till skogsägarna. För närvarande kan sådant bidrag utgå i de fyra norra länen till skogsutdikning med 50 procent av den beräknade kostnaden och höjas till 60 procent, om åtgärden föranledes av läget på arbetsmarknaden. Bidrag till skogsodling kan erhållas med likaledes 50 procent av kostnaden samt till väg- och flottledsbyggnader med 25 procent ävensom till betesförbättring med högst 60 procent av kostnaden. I sistnämnda fall må dock bidraget uppgå till högst 250 kronor per hektar. De av utredningen föreslagna bidragen äro, såsom framgår av vad förut anförts, icke obetydligt högre. De skäl, som utredningen anfört för de högre bidragen, anser jag övertygande. Det kan icke förnekas, att staten bär ett visst ansvar för den exploatering, som skett av virkeskapitalet å de norrländska lappmarksskogarna, och statsmakterna ha icke samtidigt tillsett, att tillräckligt kraftiga åtgärder vidtagits till skydd för återväxten. Såsom utredningen framhållit torde hänsyn även böra tagas till den kapitalöverföring från landets nordligare delar till dess sydligare, som ständigt pågår genom utnyttjandet av de norrländska skogstillgångarna. Här föresiggår såsom förut antytts en förbrukning av naturtillgångar, som undan för undan minskar dessa landsändars möjligheter att lämna utkomst åt sina inbyggare. Nu ifrågavarande skogsområden lära ur reproduktionssynpunkt på det hela taget vara mer ogynnsamt ställda än skogar i övriga delar av landet. Genomförandet av nödiga reproduktionsåtgärder kommer därför att draga förhållandevis stora kostnader. Det kan icke gärna begäras av de enskilda skogsägarna — till övervägande delen hemmansägare i små ekonomiska omständigheter — att de skola utföra dessa åtgärder utan att staten lämnar ett kraftigt bidrag. Jag ansluter mig därför till utredningens uppfattning att relativt höga statsbidrag böra utgå till skogsvårdsåtgärderna å dessa skogar. De skäl, som anförts för denna ståndpunkt, torde även i huvudsak kunna åberopas för att bidrag utgår till samtliga av mig omförmälda åtgärder, som böra vidtagas till skogsproduktionens främjande.

Vad angår frågan huruvida även bolag böra kunna tilläggas statsbidrag, har denna vid upprepade tillfällen förut varit föremål för överväganden och förslag. För närvarande kunna bolag som regel icke erhålla statsbidrag till skogsvårdsbefrämjande åtgärder. 1936 års skogsutredning uttalade sig däremot i sitt förslag för att bolagen i nu förevarande hänseende bleve likställda med övriga skogsägare. Även andra förslag ha framkommit i

sådan riktning. Jag vill erinra att statsbidrag här lämnas för att få till stånd skogsvårdsåtgärder, vilka eljest icke skulle komma till utförande. Vem som är ägare till skogen — enskild person eller bolag — måste därvid vara av underordnad betydelse. Jag förordar därför, att även bolag må kunna erhålla bidrag. Enligt min mening böra bolagen bliva likaberättigade i fråga om grundbidragens storlek.

För utredningens förslag att differentiera bidragens storlek med avseende å de olika åtgärderna tala goda skäl. Teoretiskt sett förhåller det sig uppenbarligen så att vissa åtgärder lämna ett snabbare resultat än andra och det kan därför synas naturligt, att bidragen till de förra sättas lägre. Av praktiska skäl anser jag mig likväl icke för närvarande kunna till alla delar förorda utredningens förslag härutinnan. Lämpligheten av att vid den nu ifrågasatta försöksverksamheten införa en differentiering av bidragens storlek, som icke har sin motsvarighet i andra delar av landet, kan starkt ifrågasättas. En dylik anordning torde även ur administrativ synpunkt komma att medföra onödiga besvär och kostnader. Ofta torde såsom i ett yttrande påpekats svårigheter komma att uppstå vid bestämmandet, huruvida en åtgärd skall hänföras under den ena eller andra bidragskategorien. Misshälligheter kunde lätt uppstå mellan skogsägarna, om inom samma skogsvårdsområde bidrag skulle utdelas efter olika grunder. Erinras må ock att 1936 års skogsutredning i sitt förut omnämnda betänkande ansett sig böra förorda, att endast en procentsats fastställes för bidragen. Enligt min mening bör bidraget bestämmas till 60 procent av de beräknade kostnaderna för de skogsvårdsåtgärder varom här är fråga. I överensstämmelse med vad utredningen föreslagit torde emellertid erforderligt skogsodlingsmaterial böra tillhandahållas kostnadsfritt och sålunda icke medtagas i kostnadsberäkningarna. I fråga om väganläggningar synes nyssberörda bidrag få anses för högt. Jag förordar därför, att bidrag till sådana anläggningar bestämmas till 40 procent av kostnaden. Skulle erfarenheterna under verksamhetens bedrivande giva vid handen att en differentiering av bidragsbeloppen till de olika skogsvårdsåtgärderna vore önskvärd, bör frågan i samband med verksamhetens vidare utveckling ånyo underkastas prövning. I viss utsträckning synas utredningens synpunkter kunna beaktas vid fastställande av tilläggsbidragets storlek. Härtill återkommer jag i det följande.

Såsom utredningen framhållit kan understundom inträffa, att åtgärd planlågts, som är avsedd att utföras antingen å skogsmark, belägen inom skogsvårdsområdet och tillhörande någon som ej är delägare i detta, eller ock å skogsmark utanför området. I dylika fall synes skäligt, att statsbidrag beviljas till högst 50 procent av den godkända kostnaden för åtgärden. Såsom villkor för erhållande av statsbidrag bör stadgas, att annat statsunderstöd i form av lån eller bidrag icke utgått eller utgår och att nyttan av åtgärden står i skäligt förhållande till kostnaderna därför ävensom att icke någon enligt lag eller författning är pliktig vidtaga åtgärden i fråga.

Utredningens förslag att utöver nu omnämnda grundbidrag även må under vissa omständigheter medgivas tilläggsbidrag finner jag välbetänkt. Dessa

bidrag torde emellertid endast böra lämnas till enskilda skogsägare, för vilka behovet av ytterligare bidrag i allmänhet torde vara större än för bolag. I anslutning till vad utredningen föreslagit anser jag, att tilläggsbidragen ej böra få överstiga hälften av den del av kostnaden för åtgärden, som ej täckes av grundbidraget. Tilläggsbidrag bör utgå till sådan skogsägare, som ej är i stånd att utan bidraget utföra skogsvårdsåtgärden i fråga. Dylikt bidrag torde emellertid även böra kunna utgå i sådana fall då nyttan av åtgärden kommer skogsägaren till del först efter mycket lång tid. Vid bestämmandet av bidraget bör sålunda kunna beaktas dels behovsgraden, dels ock graden av den nytta skogsägaren får av åtgärden. Såsom villkor för åtnjutande av tilläggsbidrag bör i enlighet med utredningens förslag gälla, att bidragstagaren själv brukar den fastighet, varå eller för vars räkning åtgärden företages.

Såsom utredningen föreslagit bör verksamheten handhas av skogsvårdsstyrelserna såsom de mest sakkunniga myndigheterna på ifrågavarande område. På framställning av skogsvårdsstyrelserna synes Kungl. Maj:t böra anvisa medel till styrelserna för verksamheten. I vissa yttranden har uttalats önskemål om att betesregleringsfrågor skola behandlas av hushållningssällskapen. Visserligen kunna skäl föreligga härför, men en dylik anordning torde i viss mån medföra ett sönderbrytande av organisationen. Omgång och svårigheter av andra slag skulle förmodligen också bliva en följd av att till hushållningssällskapen överlämna betesregleringsfrågorna. Jag förutsätter emellertid, att skogsvårdsstyrelserna vid dessa frågors behandling i möjligaste mån anlita sakkunnig hjälp. Härvid torde samarbete med hushållningssällskapen i första hand komma ifråga. Detta samarbete bör planläggas på ett lämpligt sätt. Därvid bör bl. a. tillses att då den sakkunnige har resor dels för skogsvårdsstyrelsen och dels för hushållningssällskapen dessa planläggas så att onödiga resor till varandra närbelägna förrättningsställen undvikas. Huruvida personal från vall- och mosskulturföreningen i vissa fall bör anlitas får erfarenheten av verksamheten giva vid handen. Förslaget att bidrag skulle lämnas för att ställa personal från föreningen till förfogande synes det icke erforderligt att nu genomföra. I några yttranden har framhållits, att skogsvårdsstyrelserna skulle få stora maktbefogenheter rörande medelsbeviljandet i sammanhang med den nya verksamheten. Det har påpekats, att skogsvårdsstyrelserna skulle åga befria en skogsägare från honom enligt lag åliggande reproduktionsskyldighet och därefter medgiva honom bidrag till de åtgärder, som ålegat honom. Denna fråga har även beaktats av 1936 års skogsutredning och var bland annat en av anledningarna till dess förslag om inrättande av statens skogsstyrelse. Med hänsyn till vad jag nyss anført rörande verksamhetens omfattning anser jag icke för närvarande nödigt att särskilda åtgärder vidtagas för att övervaka verksamheten. Den tillsyn, som till en början kan vara erforderlig, synes böra utövas av Kungl. Maj:t i samband med bidragsbeviljandet. Härigenom vinnes garanti för att verksamhetens utveckling kommer att ske efter enhetliga linjer inom de olika skogsvårdsstyrelsens områden. Såsom centralrådet

för skogsvårdsstyrelsernas förbund påpekat torde frågan om vidtagande av särskilda åtgärder i nu förevarande avseende först framdeles, därest verksamheten skulle få större omfattning, böra upptagas till övervägande.

För att underlätta samverkan mellan skogsägare, som skola deltaga i verksamheten, synes ändamålsenligt, att dessa i regel sammansluta sig till en skogsvårdsförening. Är antalet skogsägare inom skogsvårdsområdet ringa, torde bildandet av skogsvårdsförening dock icke vara behövt. Föreningens uppgift bör i första hand vara att förmedla uppgörelser i skogsvårdsfrågor mellan medlemmarna och skogsvårdsstyrelsen samt att verka för att en god skogsvård kommer till stånd inom skogsvårdsområdet. För att ytterligare underlätta kontakten mellan skogsvårdsstyrelserna och föreningarna synes lämpligt, att en särskild syssloman utses för skogsvårdsområdet. Stadgarna för föreningarna torde så länge verksamheten har karaktär av en försöksverksamhet böra underställas Kungl. Maj:t för godkännande.

Såsom jag förut framhållit är avsett, att ifrågavarande verksamhet skall genomföras på frivillighetens väg. Emellertid blir det uppenbarligen nödvändigt att, sedan densamma igångsatts och medel beviljats, garanti finnes, att de åtgärder, vartill bidrag lämnats, komma till stånd och bibehållas. I likhet med vad som gäller vid annan bidragsverksamhet böra bidragstagarne i kontrakt förbinda sig att verkställa åtgärderna och bibehålla dem under viss tid. I kontraktet böra i övrigt upptagas de villkor, som skola gälla för statsbidragets åtnjutande. De av utredningen framlagda förslagen, som nära ansluta sig till nu gällande villkor för andra bidrag till skogsvårdsbefrämjande åtgärder, föranleda, utöver vad jag tidigare anfört, icke någon erinran från min sida.

Gången av den av mig nu förordade verksamheten skulle i stort sett bliva följande. På framställning av skogsägare inom viss trakt låter skogsvårdsstyrelsen undersöka, huruvida förutsättningar förefinnas för bedrivande av ifrågavarande skogsvårdande verksamhet inom orten. Om så är förhållandet, beslutar styrelsen om bildandet av skogsvårdsområde. Vid bildandet av skogsvårdsområde skall skogsvårdsstyrelsen tillse att området erhåller ändamålsenlig omfattning med hänsyn till skogsvårdsarbetets organisation och utförande samt ifrågakommande anordningar beträffande betet. För området skall styrelsen därefter låta upprätta skogsvårdsplan. Sedan planen blivit färdig, bör den hållas tillgänglig för intresserade skogsägare under viss tid å lämplig plats. De skogsägare, som förklarat sig villiga utföra de åtgärder, som föreslagits i skogsvårdsplanen beträffande deras fastigheter, skola i regel därefter sammansluta sig till en skogsvårdsförening. Styrelsen inleder sedermera överläggningar och förhandlingar med skogsvårdsföreningens styrelse om upprättande av kontrakt rörande de i skogsvårdsplanen avsedda åtgärderna. Sedan kontrakt kommit till stånd, låter skogsvårdsstyrelsen upprätta arbetsplaner för de åtgärder, som närmast skola utföras. Föreningens styrelse ingiver därefter till skogsvårdsstyrelsen ansökan om statsbidrag. Efter det Kungl. Maj:t på styrelsens framställning beviljat statsan-

slag för ifrågavarande verksamhet, beslutar skogsvårdsstyrelsen om bidragstilldelningen.

Härefter torde jag få upptaga till övervägande de av utredningen framlagda förslagen om ändringar i ägofredslagen. Utredningens förslag avser i första hand införande i 12 § av ägofredslagen av ett stadgande, att, därest skogsvårdsstyrelse slutit kontrakt om utförande av åtgärder enligt skogsvårdsplan som här avses, Kungl. Maj:t skall äga på framställning av skogsvårdsstyrelsen förordna, att bestämmelserna om betesreglering skola gälla beträffande den del av länet skogsvårdsplanen avser. I likhet med utredningen är jag av den uppfattningen att en förutsättning för genomförandet av ifrågavarande skogsvårdsarbete torde vara att betesfred kommer till stånd å de skogsmarker, varest verksamheten skall bedrivas. Det torde icke kunna bestridas, att skogsbetet förorsakar skada å sådana skogsområden, som äro föremål för reproduktionsåtgärder. Detta gäller framför allt sådana marker, å vilka sådd eller plantering skett, då dessa med hänsyn till den bättre gräsväxten äro mest utsatta för kreaturens betesgång. Att möjliggöra att efter framställning av skogsvårdsstyrelsen betesregleringsbestämmelserna må äga tillämpning inom de områden, där den föreslagna skogsvårdande verksamheten skall bedrivas, synes mig knappast kunna ingiva några allvarliga betänkligheter. Betesreglering må sålunda endast komma ifråga inom sådant skogsområde, varest delägarna anslutit sig till den ifrågavarande verksamheten och erhållit statsbidrag för utförande av åtgärder för skogsvårdens befrämjande. Det synes mig som om de farhågor som kommit till uttryck i några yttranden i viss mån bottna i missuppfattning av betesregleringsinstitutets innebörd. Det torde böra understrykas, att betesreglering må företagas endast, där betesbehovet för samtliga fastigheter, som äga del i regleringsområdet eller på grund av servitut ha betesrätt därå, kan tillgodoses. Beträffande sådana kreatursägare, som icke äga del i området men som på grund av rådande sedvana i orten nyttjat område till bete, har i viss utsträckning sörjts genom bestämmelserna i 19 § i ägofredslagen. I yttrandena ha även uttalats farhågor att dylika djurägare kunna bli lidande genom betesregleringen. Jag förutsätter emellertid, att redan vid förordnandet om betesregleringsbestämmelsernas tillämpning å det område skogsvårdsplanen avser frågan om betesregleringens ordnande är så klarlagd, att Kungl. Maj:t äger möjlighet att överblicka regleringens konsekvenser för kreatursägarna inom området. Vid ansökningen bör därför erforderlig utredning härom företes. Det finnes således möjlighet för Kungl. Maj:t att, därest Kungl. Maj:t icke anser betesfrågan ordnad på ett tillfredsställande sätt, avvisa framställningen, varefter frågan är förfallen. Givet är att Kungl. Maj:t innan frågan avgöres införskaffar yttrande från förvaltningsutskotten hos landsting och hushållningssällskap samt all i övrigt behöflig utredning. Jag förordar alltså, att i 12 § ägofredslagen upptages ett andra stycke av innehåll, att därest statsbidrag beviljats för utförande av åtgärder enligt sådan skogsvårdsplan, som förut omnämnts, Kungl. Maj:t må på framställning av skogsvårdsstyrelse meddela förordnande, att bestämmel-

serna om betesreglering må vinna tillämpning inom det område skogsvårdsplanen avser. Detta stadgande medför att en mindre jämkning blir erforderlig i 12 paragrafens nuvarande andra stycke.

De övriga av utredningen föreslagna ändringarna i ägofredslagen anser jag mig icke nu böra förorda till genomförande. De äro icke heller påkallade av den skogsvårdsverksamhet, som här föreslagits.

De nya bestämmelserna i ägofredslagen torde böra träda i kraft den 1 juli 1940.

I enlighet med vad jag nu förordat har inom jordbruksdepartementet upprättats *förslag till lag om ändrad lydelse av 12 § lagen den 2 juni 1933 (nr 269) om ägofred*. Förslaget torde såsom bilaga få fogas vid detta protokoll.¹

En annan fråga, som kräver särskild uppmärksamhet, är på vad sätt skador skola ersättas, som uppkomma till följd av hyggesbränningar. Å ena sidan kan man härvid tänka sig möjligheten att staten ikläder sig riskerna för dessa skador och att den skadelidande sålunda ersättes av statsmedel. En annan utväg är att hos privata försäkringsföretag tages försäkring för ifrågavarande risker. I likhet med utredningen och försäkringsinspektionen anser jag, att sistnämnda utväg i första hand bör prövas. De enskilda bolagen, som ha en organisation för försäkringsfallens reglerande, torde lättare kunna på förhandlingsvägen komma till rätta med de i sammanhang med skadefall uppstående frågorna. Den premie — en krona för varje hektar som hyggesbränningen omfattar — som av bolagen begärts för övertagande av här ifrågavarande risker, torde kunna anses godtagbar. Den ifrågasatta försäkringen avser dels skogsbrandförsäkring, avseende brandskador intill visst belopp å växande skog och skogsmark, dels ock ansvarighetsförsäkring, som avser det ansvar för skadestånd i anledning av annan tillfogad kropps- eller egendomsskada, som åvilar skogsvårdsstyrelsen eller hos denna anställd person. Såsom utredningen föreslagit synes i kostnaderna för hyggesbränningen böra upptagas den del av premien, som belöper å skogsbrandförsäkringen. Statsbidrag bör sålunda även kunna utgå till dess gäldande. Den del av premien som avser ansvarighetsförsäkringen bör däremot gäldas av skogsvårdsstyrelsen. På sätt utredningen föreslagit synes lämpligt, att skogsvårdsstyrelsen tecknar försäkringen i dess helhet. Delägarna i skogsvårdsområdet böra befullmäktiga styrelsen därtill. Utredningen har ifrågasatt om icke en ändring bör företagas i förordningen om skogsvårdsstyrelser, varigenom styrelserna åläggas att teckna försäkringar av nu ifrågavarande slag. Detta torde emellertid knappast vara erforderligt. Det torde vara tillräckligt, att bland villkoren för att verksamheten skall få bedrivas upptages en bestämmelse om att försäkring skall tecknas. För den händelse skadeersättningen skulle överstiga maximum för ansvarigheten enligt försäkringarna torde på sätt utredningen antytt frågan om gäldandet av överskjutande del av ersättningen få underställas Kungl. Maj:t och riks-

¹ Denna bilaga, vilken frånsett mindre jämkningar av redaktionell natur är likalydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har här uteslutits.

dagen. Dylika fall torde emellertid med stor sannolikhet komma att bli sällsynta. Det kan förväntas, att skogsvårdsstyrelserna komma att tillse att största försiktighet iakttages vid hyggesbränningar. Dessa torde endast böra ske under uppsikt och ledning av sakkunniga personer. Utredningen har även låtit utarbeta förslag till regler och anvisningar för hyggesbränningen.

I enlighet med vad utredningen anfört torde anskaffandet av de erforderliga mängder frö och plantor, som kunna komma att behövas i anledning av den nu föreslagna verksamheten, närmast komma att påvåla skogsvårdsstyrelserna.

Uppenbarligen kommer den nya verksamheten att medföra ökning av de av densamma berörda skogsvårdsstyrelsernas personal- och administrationskostnader. För mötande av dessa kostnader torde, i enlighet med vad utredningen föreslagit och redan nu tillämpas vid andra bidragsformer, skogsvårdsstyrelserna böra erhålla särskilda förvaltningsbidrag. Dessa bidrag böra även avse täckande av styrelsernas kostnader för anskaffning av skogsodlingsmaterial, som kostnadsfritt skall tillhandahållas bidragstagarna.

Såsom jag förut anfört läser icke kunna ifrågakomma att igångsätta den av mig nu förordade verksamheten i den omfattning, som utredningen avsett. Den torde till en början böra få karaktären av försöksverksamhet. Med hänsyn härtill bör en stark begränsning i medelsanvisningen i förhållande till vad utredningen ifrågasatt ske. Såsom inledningsvis anmärkts har å kapitalbudgeten för verksamheten för nästkommande budgetår beräknats ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor för detta ändamål. Detta belopp synes lämpligt avvägt och bör enligt min mening nu äskas av riksdagen. Anslaget, som bör erhålla karaktär av reservationsanslag, torde böra upptagas å driftbudgeten under nionde huvudtiteln.

Därest riksdagen bifaller vad jag sålunda förordat, torde det sedermera böra ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda erforderliga författningsbestämmelser rörande villkoren för erhållande av statsbidrag från anslaget.

Med det skogsvårdsprogram, som utarbetats av norrländska skogsproduktionsutredningen och i princip vunnit departementschefens gillande, åsyftas att trygga den för vårt land viktiga skogsproduktionen i Norrland och samtidigt bereda varaktiga försörjningsmöjligheter för de stora befolkningsgrupper därstädes, vilka för sin utkomst äro beroende av skogshanteringen. Närmare bestämt avser utredningsmännens förslag att genom kraftiga statsbidrag stimulera skogsägarna till omfattande reproduktionsåtgärder å skogarna. De arbeten, som borde komma till utförande i syfte att främja skogsproduktionen, skulle vara åtgärder, som avse dels främjande av skogsåterväxten, såsom hyggesrensning, markberedning och skogsodling, dels beståndsvård såsom röjning och röjningsgallring i stavaskog, plantskog och ungskog, dels skogsutdikning, dels betesanläggning, dels ock anläggning och förbättring av vägar för utforsling av skogsprodukter. Såsom en särskilt lämplig åtgärd för markberedning i vissa fall har upptagits hyggesbränning.

Utskottet.

Verksamheten skulle bedrivas å skogar, lydande under 1932 års lappmarkslag, skogar i Västerbottens och Norrbottens län, beträffande vilka lagen om allmanningsskogar i Norrland och Dalarna äger tillämpning, skogar i Väster-norrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, vilka äro underkastade allmänna skogsvårdslagen, samt de i 4 kap. skogsvårdslagen avsedda svårföryngrade skogar och skyddsskogar i Kopparbergs län, vilka tidigare lytt under lagen angående skyddsskogar. Till statsbidrag skulle årligen under en period av tjugu år anvisas ett belopp av 5,000,000 kronor.

I likhet med utredningsmännen har departementschefen ansett det vara angeläget, att staten mera än för närvarande bidrager till skogsproduktionens stödjande inom ifrågavarande landsdelar. Emellertid har departementschefen i nuvarande statsfinansiella läge, och innan någon erfarenhet rörande förutsättningarna och intresset för verksamheten vunnits, icke kunnat förordna, att utredningsmännens förslag genomföres i hela dess vidd. Framhållande att de ifrågasatta åtgärderna böra få karaktären av försök, har departementschefen funnit lämpligt, att åtgärderna till en början igångsättas inom vissa skogsområden eller å de egentliga lappmarksskogarna, d. v. s. dels de skogar, som lyda under 1932 års lappmarkslag, och dels skogar inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker, beträffande vilka lagen om allmanningsskogar i Norrland och Dalarna äger tillämpning, ävensom å de i 4 kapitlet skogsvårdslagen omförmälda skyddsskogarna, såvitt dessa äro belägna i Kopparbergs och Jämtlands län. För nästkommande budgetår beräknas för ändamålet ett till 1,000,000 kronor begränsat belopp.

I motionen I: 197 har hemställts, att ifrågavarande skogsvårdsarbete skulle igångsättas inom samtliga de skogar, som utredningsmännen angivit, och att anslaget för ändamålet måtte höjas till 2,500,000 kronor.

Utskottet delar uppfattningen att med tanke på normala förhållanden verkamma åtgärder äro erforderliga till stödjande av den norrländska skogsproduktionen. I likhet med departementschefen finner emellertid utskottet i nuvarande krissituation lämpligt, att ifrågavarande verksamhet till en början bedrives försöksvis och i begränsad omfattning. Nödig försiktighet synes utskottet böra iakttagas även med avseende på verksamhetens administration. Undvikas bör sålunda, att skogsvårdsstyrelserna, innan erfarenhet vunnits om skogsägarnas villighet att deltaga i verksamheten, binda sig för ökad personal. Vidare torde böra framhållas, att genomförandet av betesreglering inom skogsvårdsområdena kan bringa olägenheter för djurägarna och att till förekommande härav nödig hänsyn måste tagas till möjligheterna att på ett tillfredsställande sätt ordna betesfrågan.

Av det anförda torde framgå att utskottet icke kan tillstyrka motionärernas förslag om verksamhetens utvidgning utöver vad departementschefen förordat.

De närmare bestämmelser rörande försöksverksamheten, vilka departementschefen ifrågasatt, föranleda ingen utskottets erinran.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

A. att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts framställning i förevarande del

1. å driftbudgeten under nionde huvudtiteln till *Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m.* för budgetåret 1940/41 anvisa ett *reservationsanslag* av 1,000,000 kronor,

2. godkänna de av departementschefen i statsrådsprotokollet för den 8 mars 1940 angivna grunderna för utlämnande av statsbidrag för skogsproduktionens höjande å vissa skogar i Norrland och Dalarna;

B. att motionen I:197 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 7 maj 1940.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Tjällgren, Carl Eriksson, Gabrielsson, Granath, Manner-skantz, Jacob Hansson, von Stockenström* och *Anderberg* samt

från andra kammaren: herrar *Johansson* i Björnlunda, *Uddenberg, Olsson* i Rödningsberg, *Andersson* i Tungelsta, *Liedberg, Pettersson* i Rosta, *Hilding* och *Janson* i Frändesta.
